

Серія: Юридичні науки. 2017. № 876 (15). С. 10–17. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/sutnist-ta-sistema-pokaran-u-kiyivskiy-rusi-zaruskoyu-pravdoyu/viewer>

4. Захарченко П. П. Історія держави і права України. Підручник Київ: Атіка, 2005. 367 с. URL: <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001080>

5. Липитчук О. Історико-правовий огляд джерел права середньовічних франків. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2024. № 35. С. 87–94. URL: <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/article/view/1922/1944>

6. Анатольєва О. І., Дорошук Н. О., Мультимедійний навчальний посібник «Історія держави та права зарубіжних країн» Тема 3. Ранньофеодальна держава і право. 2016 URL: <https://arm.naiu.kiev.ua/books/idpzk/avtory.html>

7. Осташова В. О., Довга В. С. Порівняльно-правовий аналіз відповідальності за вбивство за Салічною правдою та Руською правдою. *Актуальні проблеми приватного та публічного права*. 2024. С. 259–261. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/14fa65fa-10b8-4f49-a4e3-ee40ab3d5992/content#page=259>

Муляр Владислав Віталійович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Юшкевич Олена Геннадіївна,
доцент кафедри теорії та історії держави та права
Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

РОЛЬ ПОЛІЦІЇ У ПРОТИДІЇ МАРОДЕРСТВУ ТА ІНШИМ ЗЛОЧИНАМ

Зростання рівня злочинності під час кризових ситуацій: У періоди суспільних потрясінь, таких як масова евакуація населення або порушення нормального функціонування інфраструктури, зростає ризик мародерства, крадіжок, розбоїв та інших злочинів. Це зумовлено дезорганізацією суспільства, відсутністю постійного нагляду за майном та тимчасовим ослабленням правопорядку [1].

Особливості роботи поліції в умовах підвищеної загрози мародерства: Основна функція поліції залишається незмінною – забезпечення правопорядку та захист громадян. Проте у ситуаціях, коли відбувається масове переміщення людей або тимчасове залишення житла, поліція повинна адаптувати свою діяльність до нових викликів. Одним із пріоритетних завдань стає запобігання

мародерству та іншим майновим злочинам.

Поліція активно співпрацює з місцевими громадами для організації нагляду за майном, яке залишене без нагляду, встановлюючи додаткові патрулі та мобільні пункти моніторингу. Крім того, правоохоронні органи інформують населення про заходи безпеки, які необхідно вжити для захисту свого майна, зокрема щодо використання сучасних технічних засобів, таких як відеоспостереження чи сигналізація [1].

Правоохоронці також налагоджують співпрацю з організаціями та волонтерськими групами, які можуть допомагати в моніторингу ситуації на місцях, швидко реагуючи на підозрілі дії.

Мародерство є одним із найпоширеніших злочинів у зонах, де відбуваються масові евакуації або інші кризові ситуації. Порожні будинки та залишене майно стають привабливими об'єктами для злочинців. У таких умовах держава може вносити зміни до законодавства, посилюючи відповідальність за подібні злочини. Наприклад, у деяких країнах під час криз запроваджуються жорсткіші покарання за мародерство з метою стримування правопорушень [2].

Поліція здійснює посилені патрулювання в залишених населених пунктах, виявляючи та затримуючи осіб, підозрюваних у причетності до мародерства. Крім того, правоохоронці проводять оперативно-розшукові заходи для збору доказів і підтвердження фактів злочину.

Особливо важливою є співпраця з місцевими жителями або волонтерами, які залишаються в небезпечних зонах, оскільки вони можуть надати інформацію про підозрілі дії чи осіб, що можуть бути причетні до мародерства.

Поліція активно бере участь в евакуації населення з небезпечних зон, допомагаючи людям уникнути потрапляння в кримінальні ситуації. Важливою є співпраця з органами місцевого самоврядування для ефективної організації евакуаційних процесів. Проводить інформаційні кампанії, роз'яснюючи населенню, як захистити своє майно, повідомляти про злочини, та як діяти у разі загрози мародерства чи інших правопорушень [3].

Поліція також проводить постійні патрулювання та розгортає мобільні пункти допомоги в зонах, де відбувається евакуація. Вони забезпечують безпечний проїзд колон евакуйованих людей, часто супроводжуючи транспортні засоби з цивільними, щоб уникнути можливих нападів або провокацій. Крім цього, правоохоронці ведуть моніторинг залишених територій, щоб попередити випадки мародерства та вандалізму.

Поліція співпрацює з рятувальними службами та волонтерами для швидкої евакуації людей, які не мають власного транспорту або не можуть самостійно залишити небезпечні райони. Спільно з місцевими органами влади та гуманітарними організаціями, правоохоронці забезпечують евакуйованим доступ до тимчасового житла та необхідних ресурсів, таких як їжа, вода та медичне забезпечення. Окрім цього, вони активно залучаються до розслідування злочинів, пов'язаних з війною, таких як мародерство, насильницькі злочини або пошкодження інфраструктури, збираючи докази та надаючи інформацію прокуратурі для притягнення винних до відповідальності.

Поліція тісно співпрацює з міжнародними організаціями та судами для

документування тяжких злочинів, таких як порушення прав людини або інші серйозні правопорушення. Вона бере участь у зборі доказів і передачі матеріалів до судових інстанцій на міжнародному рівні. Важливою є її роль у забезпеченні безпеки під час розслідувань, охороні свідків, а також захисті слідчих груп від можливих загроз [4]. Крім того, поліція проводить оперативно-розшукові заходи, спрямовані на ідентифікацію злочинців і встановлення їх причетності до протиправних дій, що дозволяє ефективніше притягувати винних до відповідальності та забезпечувати правосуддя. Після звільнення територій від окупаційних сил поліція відновлює роботу, займається розмінуванням, забезпечує безпеку громадян, а також проводить роботу з відновлення державних інституцій. Активно взаємодіє з місцевими жителями для встановлення правопорядку, а також для виявлення злочинів, скоєних під час окупації.

Поліція також відіграє ключову роль у збереженні і забезпеченні доступу до місць скоєння злочинів, зокрема воєнних злочинів, для міжнародних слідчих і правозахисних організацій. Це включає охорону територій, що можуть містити важливі докази, такі як масові поховання, руїни цивільної інфраструктури чи місця насильницьких дій.

Спільно з міжнародними організаціями, такими як ООН, Міжнародний кримінальний суд (МКС) та іншими, поліція працює над координацією процесів збору та аналізу свідчень, документів і відеоматеріалів. Важливою є також співпраця з правозахисними організаціями, які допомагають забезпечити юридичну підтримку жертвам злочинів, а також захистити їхні права під час розслідувань. Поліція активно бере участь у розробці профілів підозрюваних, використовуючи сучасні технології, такі як біометричні дані та аналіз ДНК, що сприяє ефективнішій ідентифікації злочинців. Завдяки міжнародній співпраці, результати слідства можуть бути використані в судових процесах як на національному, так і на міжнародному рівні, що підсилює боротьбу за справедливість. Додатково, правоохоронні органи допомагають в організації тренінгів і навчань для місцевих слідчих, щоб вони мали навички і знання, необхідні для фіксації та аналізу воєнних злочинів у відповідності до міжнародних стандартів.

Під час війни поліція є одним із найважливіших інститутів, який забезпечує громадський порядок, стабільність і безпеку як для військових, так і для цивільного населення. Її роль виходить за рамки звичайних функцій, таких як боротьба зі злочинністю, і включає захист населення від зовнішніх і внутрішніх загроз, допомогу у відновленні життєдіяльності на звільнених територіях, а також підтримку громадян у критичних ситуаціях.

Водночас поліція стикається з численними викликами, зокрема зростанням рівня кримінальної активності в умовах нестабільності, збоєм у правовій системі та появою нових загроз з боку агресора, таких як терористичні атаки або диверсійна діяльність. Тому робота поліції під час війни потребує гнучкості та адаптації до змінюваних обставин, щоб ефективно реагувати на нові загрози та забезпечувати безпеку як на фронті, так і в тилу.

Список використаних джерел

1. Головне управління Національної поліції України. Інформаційні матеріали щодо боротьби з мародерством під час війни. URL: <https://police.gov.ua>.

2. Кримінальний кодекс України. Законодавчі зміни 2022 року, ст. 432 «Мародерство». URL: https://protocol.ua/ua/kriminalniy_kodeks_ukraini_stattya_432/.

3. Загороднюк С. О., Меденцев А. М., Допілка В. О. Роль правоохоронних та судових органів у забезпеченні законності та правопорядку. *Держава та регіони. Серія: Право.* 2022. № 4 (78). С. 104–108. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/1da0acf1-244d-491f-8b17-a39ab37f001f>.

4. Забезпечення публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 1 липня 2022 року). Донецький державний університет внутрішніх справ. Кропивницький, 2022. 402 с. URL: https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2023/11/materialy_konferenciyi_donduvs_01_07_2022.pdf

*Муратова Вікторія Олександрівна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ*

*Науковий керівник:
Шаповал Леся Іванівна,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ЖИТЛО В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Відповідно статті 47 Основного Закону України кожен має право на житло. Держава зобов'язана створити умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду. Ніхто не може бути примусово позбавлений житла інакше як на підставі закону за рішенням суду [1].

З початком повномасштабного вторгнення РФ на територію України право на житло значної кількості українців було порушено. За таких умов, виконуючи свій конституційний обов'язок, держава має вжити заходів щодо створення умов для забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб та створити умови для забезпечення житлом осіб, що втратили його внаслідок бойових дій. Ці заходи